

3. Open Akkers op zand

Geelgors in de Rielsche Heide. Een van de kostbaarheden die het zonder extra maatregelen moeilijk te behouden is. Foto: Jochem Sloothaak.

Dit leefgebied bestaat vooral uit heide-, veen- en broekontginningen op deels sterk doorlatende zandbodems. Het is een vrij open landschap maar overal zijn in meer of mindere mate bosjes, bomenrijen en wegbeplantingen aanwezig. De hoeveelheid bebouwing wisselt. De meeste concentraties van intensieve veehouderijen zijn buiten de leefgebieden gevallen door de selectiecriteria. Het grondgebruik is intensief met op de akkers overwegend maïs, maar ook aardappels en bieten. Overal zijn afvoersloten gegraven die ook allemaal gestuwd zijn. Er is een goede drooglegging voor de landbouw en in droge periodes vindt beregening plaats. Boomkwekerijcomplexen zijn ook buiten dit leefgebied gevallen. Naast verharde wegen liggen er nog behoorlijk wat zandwegen met laanbeplanting. Het zoekgebied voor open akkerlandschap op zandgronden ligt verspreid over de hele zandregio.

Voor de begrenzing zijn concentraties en verspreidingsgegevens van de veldleeuwerik ($\geq 4\text{p}/100\text{ ha}$), gele kwikstaart, graspieper en roodborsttapuit ($\geq 9\text{p}/100\text{ ha}$) gebruikt.

De belangrijkste doelsoorten zijn: een aantal akkerplanten, geelgors, gele kwikstaart, graspieper, kievit, scholekster, kneu, patrijs, roodborsttapuit en veldleeuwerik.

Een speciaal geval is de kraanvogel. De soort breidt zich sterk uit in Noordwest Europa en heeft zich ook in Nederland gevestigd als broedvogel. De verwachting is dat zich ook een populatie kan vestigen in de Peelregio. Gezinnen met kuikens van drie weken oud of ouder foerageren graag in landbouwgebied als daar randen voor akkervogels aanwezig zijn. Vestigt de soort zich in Brabant dat is het gewenst in de omgeving van de broedplaats, nat veen of broekbos, de beschikbaarheid van voedsel en de rust te vergroten.

Ecotopen

Akker- en graslandranden

Patrijs, kneu en geelgors zijn akkersoorten die niet persé in de meest open landschappen voorkomen maar juist profiteren van randen, ruigtes en in het geval van de geelgors van opgaande begroeiing. Aan opgaande begroeiing is in dit leefgebied geen gebrek. Wel aan rustig gelegen extensief gebruikte bloemrijke randen, overhoekjes en ruigtes met voedsel in de vorm van insecten en zaden. Voor de beschikbaarheid van wintervoedsel op akkers zijn graanranden en voedselveldjes ideaal en in het huidige landschap is kunstmatig aanbod van wintervoedsel ook noodzakelijk. Het is niet mogelijk het hele leefgebied te voorzien van randenbeheer en ruigtes voor de doelsoorten. De inzet wordt daarom geconcentreerd in gebiedsdelen waar aan criteria voor effectiviteit kan worden voldaan. De collectieven geven aan waar ze maatregelen willen nemen in een integraal beheerplan.

Bloemrijke akkerrand langs maïsperceel. Foto: Jochem Sloothaak.

Criteria voor effectiviteit:

- minimum schaal waarop de maatregelen worden genomen is een gebied van 200 ha in een min of meer open landschap
- Het gebied waar de maatregelen worden ingezet is al rijk aan de doelsoorten of maximaal 2 kilometer verwijderd van andere kerngebieden
- Voor het te beheren gebied wordt een integraal beheerplan gemaakt waarin verschillende ecotopen in dit leefgebied aan bod komen
- Gestreefd wordt naar 1 à 2 ha wintervoedselgewas of graanranden per 100 ha
- De bloemrijke graslandranden met een extensief (1x per jaar) of zeer extensief (1x per 3 jaar) maaibeheer worden alleen gerealiseerd aan de zuidzijde van rustig gelegen opgaande begroeiing of langs sloten en zandwegen
- De totale oppervlakte aan randen inclusief extensief beheerde ruige bermen en ruigtes is tenminste 5%

Ruigte

Een zandweg met schrale berm en ruigterand is optimaal biotoop voor de roodborsttapuit. Foto: Jochem Sloothaak.

Een groot deel van de Nederlandse roodborsttapuiten bewoont het Brabantse agrarische gebied. In het verleden vooral aansluitend op natuurgebieden met heide, tegenwoordig overal in het boerenland waar voldoende ruige bermen en greppels en andere ruigtes aanwezig zijn.

Criteria voor effectiviteit:

- Tenminste 2 kilometer extensief beheerde ruige bermen en greppels per 100 ha

Relatie met overige provinciale regelingen

In dit leefgebied kan buiten het kerngebied lokaal ook de weidevogelrustzoneregeling voor kritische weidevogels en de Kievit regeling van toepassing zijn. Hierover komt duidelijkheid in fase 2 van de aanpassing van het agrarisch natuurbeheer. In die fase worden de andere provinciale regelingen onder de loep genomen. In bijlage 2 zijn de gebieden opgenomen waar weidevogelrustzoneregeling van toepassing kan zijn.